

Lieta C-431/23**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2023. gada 11. jūlijs

Iesniedzējtiesa:

Tribunal du travail de Liège (Beļģija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 26. maijs

Prasītāja:

AE u.c.

Atbildētājas:

BA, EP un RI kā *WIBRA BELGIË SA* administratores

WIBRA BELGIË SRL

I. Fakti

- 1 *WIBRA* ir Nīderlandes uzņēmums, kas reģistrēts Beļģijā un Nīderlandē un nodarbojas ar visu veidu patēriņa preču (tekstilizstrādājumu, apdares materiālu, tīrīšanas līdzekļu utt.) mazumtirdzniecību par pazeminātām cenām.
- 2 Pēc veikalu īslaicīgas slēgšanas Covid-19 krīzes dēļ Beļģijas meitasuzņēmumam, proti, akciju sabiedrībai *Wibra België* (turpmāk tekstā – “*SA Wibra België*”), 2020. gadā būtiski samazinājās apgrozījums. Tolaik uzņēmumam bija 81 veikals, un tajā strādāja 439 darbinieki.
- 3 2020. gada 20. jūlijā *SA Wibra België* sasauca uzņēmuma padomes ārkārtas sanāksmi un izdeva paziņojumu presai, informējot par ļoti sarežģītu situāciju, nodomu saglabāt daļu veikalu Beļģijā un nepieciešamību iesniegt pieprasījumu tiesai veikt reorganizāciju.
- 4 2020. gada 30. jūlijā *SA Wibra België* iesniedza prasību par tiesas veiktu reorganizāciju *tribunal de l’entreprise de Gand, division de Dendermonde* [Ģentes

uzņēmumu tiesas *Dendermonde* nodaļā] (Beļģija) (turpmāk tekstā – “uzņēmumu tiesa”). Ar tajā pašā dienā pieņemtu spriedumu tiesa iecēla trīs tiesas pilnvarnieces (BA, EP un RI), kuru uzdevums bija organizēt un nodot visu vai daļu no uzņēmuma darbības.

- 5 Tiesas pilnvarnieces iesniedza uzņēmumu tiesai vienīgo pieņemto piedāvājumu, proti, no Nīderlandes uzņēmuma *Wibra Nederland BV*, kas paredzēja “*vieglākā/samazinātā/mazāk ierobežojošā veidā uzsākt jaunu darbību Beļģijas tirgū, izveidojot jaunu uzņēmumu, ar daļu no veikaliem, kas pašlaik darbojas*”¹. Piedāvājums paredzēja iegādāties 36 no 81 komercdarbībai izmantotās telpas, tostarp galveno biroju, kā arī pārņemt 183 no 439 darbiniekiem, kurus izvēlētos pārņemošais pretendents.
- 6 2020. gada 30. septembrī tika izveidota sabiedrība ar ierobežotu atbildību *Wibra België* (turpmāk tekstā – “*SRL Wibra België*”), lai pārņemtu un turpinātu daļu no *SA Wibra België* darbības.
- 7 2020. gada 1. oktobrī, klātesot arodbiedrības pārstāvjiem, notika jauna *SA Wibra België* uzņēmuma padomes ārkārtas sanāksme. Kā apgalvo *SA Wibra België*, uzņēmuma vadība un tiesas pilnvarnieces tādējādi plānoja sniegt darbiniekiem nepieciešamo informāciju saistībā ar pieprasījumu apstiprināt pārņemšanas piedāvājumu tiesas veiktas reorganizācijas procedūrā, nododot uzņēmumu tiesas pārvaldībā.
- 8 2020. gada 8. oktobrī uzņēmumu tiesa šo apstiprināšanas pieprasījumu noraidīja. Minētā tiesa nolēma, ka daži projekta noteikumi ir pretrunā, no vienas puses, ar 2011. gada 5. oktobra darba koplīgumu (turpmāk tekstā – “*DKL*”) Nr. 102 par darba ņēmēju tiesību saglabāšanu gadījumos, kad tiesas veiktas reorganizācijas rezultātā mainās darba devējs, nododot uzņēmumu tiesas pārvaldībā (*MB*, 25.04.2013., 25097. lpp.), un, no otras puses, ar Padomes 2001. gada 12. marta Direktīvu 2001/23/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmēj sabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmēj sabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā (OV 2001, L 82, 16. lpp.).
- 9 Tajā pašā dienā uzņēmumu tiesa pasludināja *SA Wibra België* par bankrotējušu un iecēla *BA*, *EP* un *RI* par administratorēm.
- 10 Darbinieki tika nekavējoties informēti par šo spriedumu un par viņu darba līguma izbeigšanu, paredzot kompensācijas izmaksu par uzteikumu.
- 11 9. oktobrī, neraugoties uz to, ka uzņēmumu tiesa bija noraidījusi pārņemšanas piedāvājumu un pieņēmusi spriedumu par bankrotu, *WIBRA* izdeva paziņojumu preseī, informējot par drīzu darba atsākšanu 36 veikalos un par 183 darbinieku pārņemšanu, noslēdzot jaunus darba līgumus.

¹ *Tribunal de l'entreprise de Gand* spriedums, 2020. gada 8. oktobris [5. punkts], neoficiāls iesniedzējtiesas tiesneša tulkojums.

- 12 Tajā pašā dienā administratores nodeva daļu no *SA Wibra België* aktīviem *SRL Wibra België*, kas no 439 atlaistajiem darbiniekiem pieņēma darbā 183 darbiniekus.
- 13 2021. gada 1. aprīlī daži darbinieki, kas nebija pārņemti, vērsās pie administratorēm jautājumā par iepriekšējas informēšanas un konsultēšanas kārtības ievērošanu un par veidu, kā noteiktas *SA Wibra België* darbības tika nodotas pārņēmajam 2020. gada 9. oktobrī.
- 14 Administratores atbildēja, ka tiesas veiktās reorganizācijas procedūrā, nododot uzņēmumu tiesas pārvaldībā, tika izpildīti pienākumi saistībā ar darbinieku pārstāvju informēšanu un konsultēšanu.
- Viņuprāt, neatkarīgi no lēmuma par pārņemšanas projekta noraidīšanu, uzņēmumu tiesa bija pārbaudījusi un apstiprinājusi procedūras gaitu un uzklusījusi darbinieku pārstāvju tiesas sēdes laikā.
- 15 No lietas materiāliem izriet, ka *SRL Wibra België* kopš 2021. gada ir guvusi ievērojamu peļņu un ka pēc bankrota atkal ir atvērti jauni veikali Beļģijā ar zīmolu *WIBRA*.

II. Strīdus priekšmets un pušu viedokļi

- 16 60 bijušie darbinieki (turpmāk tekstā – “prasītāji”) ir iesnieguši prasību iesniedzējtiesā par zaudējumu un procentu atlīdzību, kas vērstā pret bankrotējušo *SA Wibra België* (BA, EP un RI kā administratorēm, turpmāk tekstā arī – “pirmās atbildētājas”), kā arī pret jauno uzņēmumu *SRL Wibra België*.

Viņu prasības ir šādas:

- konstatēt, ka atbildētājas ir pārkāpušas iepriekšējas informēšanas un konsultēšanas pienākumus kolektīvas atlaišanas gadījumā, kas izriet no 1975. gada 2. oktobra DKL Nr. 24 par darbinieku pārstāvju informēšanas un konsultēšanas kārtību attiecībā uz kolektīvo atlaišanu (*MB*, 17.02.1976., Nr. 1975100250, 1716. lpp.) un no *loi du 13 février 1998 portant des dispositions en faveur de l'emploi* [1998. gada 13. februāra Likuma par nodarbinātības noteikumiem] (*MB*, 19.02.1998., Nr. 1998012088, 4643. lpp.) (turpmāk tekstā – “1998. gada 13. februāra likums”) 66. panta;
- konstatēt, ka darbības nodošana starp bankrotējušo *SA Wibra België* un *SRL Wibra België* ir parasta uzņēmējdarbības nodošana atbilstīgi 1985. gada 7. jūnija DKL Nr. 32.*bis* par darba ņēmēju tiesību saglabāšanu darba devēja maiņas gadījumā, notiekot parastai uzņēmējdarbības nodošanai, un par pārņemto darbinieku tiesību regulēšanu gadījumos, kad pēc bankrota aktīvi tiek atgūti (*MB*, 09.08.1985., Nr. 1985800218, 11528. lpp.);

- līdz ar to paredzēt zaudējumu atlīdzināšanu prasītājiem, uz šī pamata atzīt viņu prasījumus par zaudējumu un procentu atlīdzināšanu no bankrotējušās *SA Wibra België* un nosūtīt lietu kompetentajai uzņēmumu tiesai, lai tā varētu lemt par minēto prasījumu atzīšanu par bankrota saistībām;
 - sodīt *SRL Wibra België* solidāri vai *in solidum*, un, ja tas netiek izdarīts konkrētu personu līmenī, piespriest tai samaksāt noteiktās zaudējumu un procentu atlīdzības summas.
- 17 *SA Wibra België* apgalvo, ka šīs prasības ir nepamatotas gan attiecībā uz DKL Nr. 24 pārkāpšanu kolektīvās atlaišanas jautājumā, gan arī saistībā ar DKL Nr. 32.bis par uzņēmējdarbības nodošanu.

Attiecībā uz iebildumu par to, ka trūka precīzas un konkrētas informācijas par kolektīvo atlaišanu, tā apgalvo, ka ir jānošķir periods pirms tiesas organizētās reorganizācijas procedūras, periods pēc šīs procedūras un pats bankrota periods.

Tā uzskata, ka darbību, kas tika veikta starp bankrotējušo *SA Wibra België* un *SRL Wibra België*, nevar kvalificēt kā parastu uzņēmējdarbības nodošanu DKL Nr. 32.bis nozīmē, toties ir jāizvērtē pārņemto darbinieku tiesības saistībā ar aktīvu atgūšanu jau pēc bankrota.

- 18 *SRL Wibra België* norāda, ka šīs prasības ir nepamatotas. Saskaņā ar 1998. gada 13. februāra likuma 65. pantu DKL Nr. 24 piemērošana bankrota gadījumā ir nepārprotami izslēgta.

Tā arī apgalvo, ka prasītāji nevar atsaukties uz Savienības tiesību normām, lai uzliktu pienākumus darba devējam; būtībā, tā kā Direktīva 2001/23 nav transponēta valsts tiesībās, tās interpretācijai nav tiešas horizontālas iedarbības.

Tā apgalvo, ka nevar būt atbildīga solidāri ar *SA Wibra België* par parādiem, kas pastāvēja aktīvu un personāla nodošanas dienā, jo šajā gadījumā piemērojamie noteikumi ir ietverti DKL Nr. 32.bis III nodaļā, nevis II nodaļā.

III. Tiesību akti par pienākumiem informēt un konsultēt darbinieku pārstāvjus kolektīvas atlaišanas gadījumā

- 19 Dažādas valstu tiesību normas paredz pienākumus iepriekš informēt un konsultēt darbinieku pārstāvjus kolektīvas atlaišanas gadījumā. Šo noteikumu mērķis ir novērst, mazināt vai mīkstināt kolektīvās atlaišanas sekas, veicot sociālā atbalsta pasākumus, veicinot dialogu un sniedzot patiesu, pilnīgu un pārredzamu informāciju. Šie noteikumi jo īpaši ir ietverti DKL Nr. 24, uz kuru attiecas 1998. gada 13. februāra likuma 66. pants.
- 20 Padomes 1998. gada 20. jūlija Direktīvas 98/59/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz kolektīvo atlaišanu (OV 1998, L 225, 16. lpp.) 2. pantā ir

noteikti darba devēja, kurš plāno veikt kolektīvo atlaišanu, informēšanas un konsultēšanas pienākumi.

- 21 Ar 2004. gada 12. oktobra spriedumu lietā *Komisija/Portugāle* (C-55/02, EU:C:2004:605) Tiesa precizēja, ka noteikumi par kolektīvo atlaišanu attiecas uz jebkuru atlaišanu tādu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar pašiem darbiniekiem, piemēram, iestājoties bankrota situācijai.
- 22 2011. gada 3. marta spriedumā lietā *Claes u.c.* (no C-235/10 līdz C-239/10, EU:C:2011:119) Tiesa nolēma, ka Direktīvas 98/59 1.–3. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka šie panti ir piemērojami darba devēja uzņēmuma darbības pārtraukšanai pēc tiesas lēmuma, ar kuru ir nolemts izbeigt tā darbību un to likvidēt maksātnespējas dēļ, lai gan šādas darbības pārtraukšanas gadījumā valsts tiesību aktos ir paredzēta tūlītēja darba ņēmēju darba līgumu izbeigšana. Direktīvas 98/59 2. un 3. pantā paredzētie pienākumi ir jāizpilda līdz brīdim, kad uzņēmums, par kuru ir pieņemts tiesas lēmums par tā darbības izbeigšanu un likvidāciju, pilnībā zaudē savu tiesībsubjektību. Pienākumi, kuri saskaņā ar šiem pantiem ir saistoši darba devējam, ir jāizpilda attiecīgā uzņēmuma vadībai, ja tā netiek nomainīta, pat ja tai attiecībā uz šī uzņēmuma vadību ir ierobežotas pilnvaras, vai tā likvidatoram, ja šis likvidators ir pilnībā pārņēmis minētā uzņēmuma vadību.

1. Pirmo atbildētāju kā bankrota administratoru pienākumi

- 23 1998. gada 13. februāra likuma 65. pantā ir skaidri izslēgta minētā likuma VII nodaļas, kas attiecas uz iepriekšējas informēšanas un konsultēšanas pienākumiem, piemērošana kolektīvas atlaišanas gadījumā, ja tā notiek bankrota procedūras ietvaros.
- 24 Tāpat arī Direktīvā 98/59 nav skaidri noteikts šāds pienākums bankrotējušam darba devējam.
- 25 Ne Direktīva 98/59, ne Tiesas sniegtā šīs direktīvas interpretācija neļauj uzlikt darba devējam iepriekšējas informēšanas un konsultēšanas pienākumus bankrota situācijā.

Būtībā direktīvām nav tiešas horizontālas iedarbības; pirms to transponēšanas valstu tiesību aktos, tās var būt tiešs tiesību, bet ne pienākumu avots fiziskām personām.

- 26 Tā kā vienīgie noteikumi, kas uzliek pienākumus iepriekš informēt un konsultēt pirms kolektīvās atlaišanas, izslēdz bankrota gadījumus, pēc bankrota pasludināšanas *SA Wibra België* nevar pārmest nekādus pārkāpumus.
- 27 Tādēļ BA, EP un RI kā *SA Wibra België* bankrota administratores nevar būt atbildīgas par prasītāju apgalvotajiem zaudējumiem, jo viņām šajā statusā nebija pienākumu ievērot DKL, organizējot iepriekšēju konsultēšanu vai izlīgumu pirms kolektīvās atlaišanas.

2. Pirmo atbildētāju kā tiesas pilnvarnieču pienākumi

- 28 Par visu pārējo ir atbildīgas BA, EP un RI kā tiesas pilnvarnieces, kas ieceltas tiesas veiktas uzņēmuma reorganizācijas ietvaros.
- 29 Šādā statusā viņas vienojās ar mātesuzņēmumu *Wibra Nederland [BV]* par daļēju darbības un personāla pārņemšanu. 2020. gada 21. septembrī viņas pieņēma šā uzņēmuma piedāvājumu, kas paredzēja pārņemt 183 no 439 darbiniekiem.
- 30 Tādējādi no sarunām ar *Wibra Nederland [BV]* un vēlākais brīdī, kad viņas pieņēma tās piedāvājumu 2020. gada 21. septembrī, pirmās atbildētājas zināja vai viņām vajadzēja zināt, ka kolektīvā atlaišana ir neizbēgama.
- 31 Pretēji tam, kas ir paredzēts bankrota gadījumā, tiesas veiktas reorganizācijas gadījumos netiek skaidri izslēgti pienākumi iepriekš informēt un konsultēt pirms kolektīvās atlaišanas. Tādēļ šie pienākumi attiecas uz *SA Wibra België* saistībā ar tiesas veikto reorganizāciju, ko uzņēmumu tiesa uzdeva veikt 2020. gada 30. jūlijā.
- 32 Attiecīgie valsts noteikumi detalizēti atkārti Direktīvas 98/59 2. panta 3. punktā noteiktās prasības:
- “Lai darba ņēmēju pārstāvji spētu sagatavot konstruktīvus priekšlikumus, darba devēji konsultēšanās gaitā laicīgi:*
- a) sniedz visu attiecīgo informāciju un*
- b) katrā gadījumā rakstiski paziņo par to:*
- i) kādi ir paredzētās atlaišanas iemesli;*
- ii) to darba ņēmēju kategoriju skaits, ko plānots atlaist;*
- iii) to darba ņēmēju skaits un kategorija, ko parasti nodarbina;*
- iv) cik ilgā laikposmā plānots veikt atlaišanu;*
- v) kādi ir atlaižamo darba ņēmēju atlasei piedāvātie kritēriji, ciktāl valsts tiesību akti un/vai prakse pilnvaro darba devēju par to lemt;*
- vi) pēc kādas metodes tiks aprēķināti atlaišanas pabalsti, ja tie atšķiras no tiem, kas izriet no valsts tiesību aktiem un/vai prakses. [..]”*
- 33 *SA Wibra België* apgalvo, ka ar savu tiesas pilnvarnieku starpniecību ir konsultējusi un informējusi darbinieku pārstāvjus par savu ekonomisko situāciju un paredzētajiem risinājumiem. Tā atsauca uz dažādām sanāksmēm pēc tiesas veiktās reorganizācijas procedūras ieviešanas.

- 34 Tomēr sagatavotajos šo sanāksmju protokolos nav minēti atbalsta un informēšanas pasākumi, kas parasti tiek veikti kolektīvas atlaišanas gadījumos.
- 35 Dažādie *SA Wibra België* paziņojumi un pirms bankrota rīkoto uzņēmuma padomes sanāksmju saturs liecina par nepietiekamu sociālo dialogu un kolektīvās atlaišanas procedūras neievērošanu.
- 36 Netika sniegts 1998. gada 13. februāra likuma 66. panta 1. punktā paredzētais rakstiskais paziņojums. Tomēr 2020. gada 1. oktobrī *SA Wibra België* zināja vai tai vajadzēja zināt, ka kolektīvā atlaišana ir neizbēgama un ka šī atlaišana notiks pēc pārņemšanas piedāvājuma pieņemšanas tiesas veiktās reorganizācijas procedūras ietvaros vai, ja šis piedāvājums tiks noraidīts, uzņēmuma bankrota rezultātā.
- 37 Ar to vien, ka darbinieku pārstāvji tika uzklauti 2020. gada 5. oktobra sanāksmē, kuras rezultātā 8. oktobrī tika pasludināts spriedums par bankrotu, nepietiek, lai konstatētu attiecīgo pienākumu izpildi.
- 38 Tā kā tiesas veiktās reorganizācijas procedūras ietvaros iesniegtais pārņemšanas piedāvājums tika noraidīts, darbinieku pārstāvji nevarēja paredzēt nenovēršamo uzņēmuma bankrotu. Tādējādi juridiskais konteksts, kurā notika šī darbība, nedeva iespēju darbinieku pārstāvjiem lietderīgi un saprātīgos termiņos iztaujāt uzņēmuma vadītājus.
- 39 Darba ņēmējiem tika liegta skaidra un pietiekama informācija par viņu likteni. Tajā pašā laikā uzņēmums gatavoja restrukturizāciju; tas nevarēja nezināt kolektīvās atlaišanas neizbēgamību un no tās izrietošos pienākumus.
- 40 Vēl vairāk, pretēji *SA Wibra België* apgalvojumiem, tas, ka tiesas pilnvarnieču uzdevumi tiek īstenoti "tiesas kontrolē un pārvaldībā", neatbrīvo uzņēmumu no informēšanas un konsultēšanas pienākumiem. Tiesas veiktā reorganizācijas procedūra neietekmē uzņēmuma vadību, jo uzņēmuma vadīšana pilnībā paliek tā pārvaldes struktūru ziņā.
- 41 Atbildētāju argumentācija liecina par to, ka uzņēmumu tiesa nebija konstatējusi kolektīvās atlaišanas noteikumu pārkāpumus. Tomēr *SA Wibra België* apzināti apgāja tiesas atteikumu apstiprināt pārņemšanas piedāvājumu, jo, neraugoties uz šo atteikumu, tā daļu savas darbības, telpu un darbinieku nodeva uzņēmumam *SRL Wibra België*, kas iepriekš bija izveidots šim nolūkam, un atstāja nepārņemtos darbiniekus administratoru un Uzņēmumu slēgšanas fonda (un līdz ar to pašvaldības) atbildībā.
- 42 Tāpēc nav pamata apgalvot, ka attiecībā uz *SA Wibra België* pienākumiem bija jāveic tiesas pārbaude, jo īpaši tādēļ, ka šīs pārbaudes rezultātā tiesas pilnvarnieču iesniegtais piedāvājums tika noraidīts.

IV. Juridiskais vērtējums par SA *Wibra België* aktīvu nodošanu uzņēmumam *SRL Wibra België*: parasta uzņēmējdarbības nodošana vai aktīvu nodošana pēc bankrota?

- 43 Direktīvā 2001/23 ir noteikti divi mehānismi darba ņēmēju aizsardzībai uzņēmuma nodošanas gadījumā: vienā gadījumā pārņēmējs pārņem visus nodotā uzņēmuma darbiniekus (4. panta 1. punkts), bet otrā gadījumā pārņēmējam tiek nodotas visas tiesības un pienākumi, kas izriet no nodotajiem darba līgumiem (3. panta 1. punkts).
- 44 Šī direktīva ir transponēta Beļģijas tiesību aktos, jo īpaši ar DKL Nr. 32.*bis*. Tā 6. pantā ir norādīts, ka II nodaļa, kas regulē darba ņēmēju tiesības darba devēja maiņas gadījumā pēc parastas uzņēmējdarbības nodošanas: *“attiecas uz jebkuru darba devēja maiņu, kas izriet no parastas uzņēmējdarbības vai uzņēmējdarbības daļas nodošanas, izņemot gadījumus [kad līdzekļus atgūst pēc bankrota]. Ievērojot pirmās daļas noteikumus, šajā koplīgumā īpašumtiesību nodošana notiek tad, ja īpašumtiesības pāriet uz ekonomisku vienību, kas saglabā savu identitāti, paredzot organizētu resursu sagrupēšanu ar mērķi turpināt saimniecisko darbību neatkarīgi no tā, vai tā ir pamata vai palīgdarbība.”*
- 45 Uzņēmējdarbības nodošana Direktīvas 2001/23 un koplīguma Nr. 32.*bis* nozīmē ietver trīs elementu kombināciju:
- darba devēja maiņa;
 - uzņēmējdarbības vai tās daļas nodošana;
 - parasta nodošanas izcelsme. Tiesa deva parastas nodošanas jēdzienam elastīgu interpretāciju, lai sasniegtu direktīvas mērķi, proti, aizsargāt algotos darbiniekus uzņēmuma nodošanas gadījumā, un nolēma, ka šī direktīva ir *“piemērojama visos gadījumos, kad saskaņā ar līgumattiecībām nomainās par uzņēmuma darbību atbildīgā fiziskā vai juridiskā persona, kas līgumiski nodod darba devēja pienākumus pret uzņēmuma darbiniekiem”* (1988. gada 15. jūnija spriedums, *Bork International u.c.*, 101/87, EU:C:1988:308, 13. punkts).
- 46 Saskaņā ar DKL Nr. 32.*bis* 7. pantu: *“Tiesības un pienākumi, kas cedentam izriet no darba līgumiem, kuri bija spēkā nodošanas dienā 1. panta 1. punkta nozīmē, šīs nodošanas rezultātā tiek nodoti cesionāram.”*
- 47 8. pants paredz cedenta un cesionāra solidāru atbildību par parādiem attiecībā uz tiem *“parādiem, kas ir spēkā nodošanas dienā 1. panta 1. punkta nozīmē un izriet no darba līgumiem, kuri bija spēkā minētajā datumā [...]”*.
- 48 III nodaļas 11. un turpmākie panti attiecas uz darba ņēmēju situāciju gadījumos, kad aktīvi tiek atgūti pēc bankrota. Šādā gadījumā, atkāpjoties no II nodaļā paredzētajiem noteikumiem, cesionāram nepāriet ne nodošanas dienā spēkā esošie sociālie parādi, ne arī solidārā atbildība kopā ar cedentu.

49 Tāpat, Direktīvas 2001/23 5. pantā ir noteikts:

“Ja vien dalībvalstis neparedz citādi, tad 3. un 4. pantu nepiemēro attiecībā uz uzņēmuma, uzņēmēj sabiedrības vai uzņēmuma vai uzņēmēj sabiedrības daļas īpašumtiesību nodošanu, kur pret personu, kas nodod īpašumtiesības, uzsāka bankrota procedūra vai citas maksātnespējas procedūras, kas sāktas nolūkā veikt minētās personas aktīvu realizāciju un atrodas kompetentas valsts iestādes uzraudzībā (tas var būt kompetentas valsts iestādes pilnvarots administrators).”

50 Visbeidzot, DKL Nr. 102 tika noslēgts pēc tam, kad stājās spēkā *loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises* [2009. gada 31. janvāra Likums par uzņēmējdarbības nepārtrauktību] (*MB*, 09.02.2009., Nr. 2009009047, 8436. lpp.), ar kuru tika izveidots mehānisms uzņēmuma nodošanai tiesas pārvaldībā.

51 Covid-19 krīzes situācijā likumdevējs ieviesa dažādus pasākumus, lai palīdzētu uzņēmumiem. To vidū ir tā sauktā “*pre-pack*” jeb “klusā bankrota” procedūra, kas paredzēta Ekonomisko tiesību kodeksa XX grāmatas 39. panta 1. punktā, un tās nosaukums ir saistīts ar tiesas veikto uzņēmumu reorganizāciju.

52 Tas ir sagatavošanās posms uzņēmuma reorganizācijai, kura laikā var iecelt tiesas pilnvarnieku, lai panāktu mierizlīgumu vai koplīgumu, ja parādnieks var pierādīt, ka uzņēmuma darbības nepārtrauktība ir apdraudēta īstermiņā vai ilgtermiņā.

53 Šīs “*pre-pack*” juridiskā izpausme “*būtībā sastāv no divpakāpju procedūras: pirmā, parasti konfidenciāla, kuras laikā tiek apspriesta pārstrukturēšana, par ko vienojas ar dažādām iesaistītajām personām vai dažām no tām, un otrā, kuras laikā vienošanās tiek formalizēta maksātnespējas procedūras ietvaros, un tā principā būs īsa, jo pārstrukturēšana jau būs izstrādāta un apspriesta pirmajā posmā*”².

54 Tādējādi Beļģijas likumdevējs plānoja sarunas par reorganizācijas plānu regulēt konfidenciāli, bez negatīvas publicitātes (*pre-pack* plāns)³, taču tas nepieņēma tiesību aktus par uzņēmuma cesijas sagatavošanu (*pre-pack* cesiju).

55 *Pre-pack* cesija, kas piemērojama saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem, tika atzīta par tādu, kas ir pretrunā ar Direktīvas 2001/23 5. pantu, 2017. gada 22. jūnija spriedumā lietā *Federatie Nederlandse Vakvereniging u.c.* (C-126/16, EU:C:2017:489). Tiesa atzina, ka “*pamatlietā aplūkots pre-pack darījums, protams, ir sagatavots pirms bankrota pasludināšanas, bet ir veikts pēc tās. Taču šāds darījums, kas faktiski ietver bankrotu, var ietilpt jēdzienā “bankrota procedūra” Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta izpratnē*” (46. punkts); un “*pre-pack darījuma posmam, kāds aplūkots pamatlietā, kurš notiek pirms*

² ALTER, C. un PLETINCKX, Z., “2021. gada 21. marta Likums, ar ko groza Ekonomisko tiesību kodeksa XX grāmatu un 1992. gada Ienākuma nodokļa kodeksu”, *Journal des Tribunaux*, 2021/20, Nr. 6858, 367. lpp.

³ *Doc. parl., Ch.*, 2019/2020, Nr. 1337/004, 10. lpp.

bankrota pasludināšanas, aplūkotajos valsts tiesību aktos nav nekāda pamatojuma” (53. punkts).

- 56 Tiesa uzskatīja, ka *“šajā ziņā minētais darījums tiek vadīts nevis tiesas uzraudzībā, bet gan, kā izriet no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, to dara uzņēmuma vadība, kas risina sarunas un pieņem lēmumus par bankrotējušā uzņēmuma pārdošanu” (54. punkts).* Visbeidzot: *“Lai gan plānoto administratoru ieceļ tiesa pēc bankrotējušā uzņēmuma lūguma, viņam tāpat tiesu izpildītājam formāli nav nekādas varas. Tātad uz viņiem neattiecas nekāda valsts iestādes uzraudzība” (55. punkts).*
- 57 2019. gada 16. maija spriedumā lietā *Plessers* (C-509/17, EU:C:2019:424) Tiesa apstiprina savu judikatūru, izmantojot identisku pamatojumu: *“Padomes Direktīva 2001/23/EK (2001. gada 12. marts) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējsabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmējsabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā, proti, tās 3.–5. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tai ir pretrunā tādi valsts tiesību akti kā pamatlietā aplūkotie, kuros – gadījumā, ja uzņēmuma īpašumtiesību pāreja notiek tiesas ceļā veicamas reorganizācijas procedūrā ar tiesas pārraudzībā notiekošu īpašumtiesību pāreju, kas tiek īstenota tālab, lai pilnībā vai daļēji saglabātu īpašumtiesības nododošo personu vai tās darbību – īpašumtiesību saņēmējam ir paredzētas tiesības izvēlēties, kurus darbiniekus tas vēlas pārņemt.”*
- 58 2022. gada 28. aprīļa spriedumā lietā *Federatie Nederlandse Vakbeweging (Pre-pack procedūra)* (C-237/20, EU:C:2022:321) Tiesa pārskatīja savu nostāju lietā, kur bankrotējis Nīderlandes uzņēmums nodeva savu darbību diviem jauniem “meitas” uzņēmumiem, izmantojot *pre-pack* mehānismu, un pārņēma dažus darbiniekus uz mazāk izdevīgiem darba nosacījumiem. Tiesa nosprieda, ka *“Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā paredzētais nosacījums, saskaņā ar kuru šīs direktīvas 3. un 4. pants nav piemērojams uzņēmuma nodošanai, ja par īpašumtiesības nododošo personu ir sāta bankrota procedūra vai līdzīgs process, kurš sāks, lai “realizētu minētās personas aktīvus”, ir izpildīts, ja uzņēmuma vai tā daļas īpašumtiesību nodošana ir tikusi sagatavota pirms bankrota procedūras – kuras mērķis ir realizēt īpašumtiesību nododošās personas mantu un kurā minētais uzņēmums tiek atsavināts – sākšanas pre-pack darījumā, kura galvenais mērķis savukārt ir bankrota procedūras gaitā ļaut atsavināt vēl funkcionējošo uzņēmumu, lai pēc iespējas efektīvāk norēķinātos ar visiem kreditoriem un saglabātu pēc iespējas vairāk darba vietu, ar nosacījumu, ka pre-pack darījums ir reglamentēts tiesību vai reglamentējošajos aktos” (55. punkts), un ka “tas, ka uzņēmuma vai tā daļas īpašumtiesību nodošanu pre-pack darījumā pirms bankrota procedūras sagatavo “plānotais maksātnespējas procesa administrators”, kuru kontrolē “plānotais bankrota lietu tiesnesis”, neliedz izpildīt Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punkta trešo nosacījumu” (65. punkts).*

- 59 Tiesa šajā spriedumā secina, ka uz *pre-pack* darbību, ciktāl to regulē administratīvie vai normatīvie akti, attiecas Direktīvas 2001/23 5. pantā minētais izņēmums.
- 60 *SA Wibra België* ir atbildīga pret katru prasītāju par zaudējumiem un procentiem, kas radušies saistībā ar informēšanas un konsultēšanas pienākumu nepildīšanu pirms kolektīvās atlaišanas.
- 61 Tomēr, ņemot vērā uzņēmuma bankrotu, būs nepieciešams, lai šie parādi tiktu atzīti par atbilstošiem bankrota saistībām un lai bankrota aktīvos būtu pietiekami daudz līdzekļu faktiskiem maksājumiem par labu pieteicējiem.
- 62 Līdz ar to, ja darījums, kas noslēgts starp bankrotējošo *SA Wibra België* un *SRL Wibra België*, tiks atzīts par parastu uzņēmējdarbības nodošanu DKL Nr. 32.bis nozīmē, arī šis otrais uzņēmums būs solidāri atbildīgs par pirmā uzņēmuma saistībām, kā arī nodošanas dienā spēkā esošajiem parādiem, saskaņā ar DKL Nr. 32.bis 7. un 8. pantu.
- 63 Tiesas veiktās reorganizācijas procedūras ietvaros ierosinātā aktīvu nodošana neizdevās, jo uzņēmumu tiesa atzina, ka tā ir pretrunā ar DKL Nr. 102 un Direktīvu 2001/23.
- 64 Neraugoties uz tiesas atteikumu apstiprināt aktīvu pārņemšanu, maksātnespējas procesa laikā tiesas pilnvarnieku sagatavoto cesijas plānu dienu pēc bankrota pasludināšanas beidzot izpildīja šie paši pilnvarnieki, tikai administratoru statusā.
- 65 Atbildētājas neapstrīd, ka starp abiem uzņēmumiem nākamajā dienā pēc bankrota noslēgtā darījuma saturs ir identisks pārņemšanas piedāvājuma saturam. Vienīgā atšķirība starp abiem darījumiem bija pārņēmēja identitāte, taču, tā kā *SRL Wibra België* bija sava mātesuzņēmuma meitasuzņēmums, tas nekādi neietekmēja turpmāko.
- 66 Konkrētāk, tiesas pilnvarnieces bija pieņēmušas *Wibra Nederland BV* piedāvājumu, kas paredzēja iegādāties daļu no telpām un galveno biroju, kā arī visus tos materiālos un nemateriālos aktīvus, kas nepieciešami šādas iegādes veikšanai, papildus pārņemot arī 183 no 439 darbiniekiem.
- 67 Neapšaubāmi, šī darbība ir jākvalificē kā “*pre-pack* cesija”, kas ļauj cesionāram izmantot Direktīvas 2001/23 5. pantā paredzēto atkāpi, ja šo darbību reglamentē administratīvie vai normatīvie akti, saskaņā ar 2022. gada 28. aprīļa spriedumu lietā *Federatie Nederlandse Vakbeweging (pre-pack* procedūra) (C-237/20, EU:C:2022:321).
- 68 Kā atzīmējuši juridiskie analītiķi, “[...] spriedums par atļauju, kura mērķis nav “apstiprināt” nodošanu sociālajā aspektā, ne arī liegt darba ņēmējiem izmantot savas tiesības, nevar likt apšaubīt arī pašu nodošanas principu. Tādējādi nodošanai tiesas pārvaldībā ir tādas pašas sekas attiecībā uz darba ņēmējiem, uz

kuriem attiecas DKL Nr. 102, kā parastajai nodošanai attiecībā uz tiem, uz kuriem attiecas DKL Nr. 32.bis”⁴.

- 69 Ņemot vērā iepriekš teikto, uz šajā gadījumā veikto darījumu Direktīvas 2001/23 5. panta 1. punktā minētais izņēmums var attiekties tikai tad, ja šo darījumu regulē administratīvie vai normatīvie akti.
- 70 Beļģijas pozitīvajās tiesībās šādi noteikumi nepastāv, jo Ekonomisko tiesību kodeksa XX grāmatas 39. panta 1. punkts attiecas uz sagatavošanas posmu (*pre-pack* plānu), nevis uz nodošanas posmu (*pre-pack* cesiju).
- 71 Šīs lietas īpatnība ir šāda.
- Pirmā darījuma daļa – cesijas sagatavošana – notika to tiesas pilnvarnieču uzraudzībā, kuras uzņēmumu tiesa bija iecēlusi tiesas veiktas reorganizācijas procedūras ietvaros, t.i., normatīvo aktu reglamentācijas ietvaros.
 - Otrā darījuma daļa – aktīvu un personāla nodošana – sekoja uzreiz pēc uzņēmumu tiesas atteikuma apstiprināt sākotnēji saskaņoto darījumu, turklāt, pamatojoties uz iemeslu, kas saistīts ar darbinieku tiesību aizsardzību (cesionāra atteikšanos pārņemt sociālos pienākumus, kas saistīti ar atvaļinājuma naudām un gada beigu prēmijām).
- 72 Līdz ar to rodas šāds jautājums: vai uz aktīvu nodošanu, kas sagatavota tiesas veiktas reorganizācijas procedūrā, kura notikusi tiesu iestādes uzraudzībā, bet kuras apstiprinājumu šī iestāde ir atteikusi, attiecas Direktīvas 2001/23 5. pantā paredzētais izņēmums tad, kad minētais darījums beidzot ir noslēgts pēc attiecīgā uzņēmuma bankrota?

V. Prejudiciālais jautājums

- 73 *Vai Padomes Direktīvas [2001]/23/EK (2001. gada 12. marts) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku tiesību aizsardzību uzņēmumu, uzņēmējiesabiedrību vai uzņēmumu vai uzņēmējiesabiedrību daļu īpašnieka maiņas gadījumā 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā paredzētais nosacījums, saskaņā ar kuru šīs direktīvas 3. un 4. pants nav piemērojams uzņēmuma nodošanai, ja pret īpašumtiesības nododošo personu ir sākta bankrota procedūra vai cits līdzīgs maksātnespējas process, kurš sākts, lai likvidētu īpašumtiesības nododošās personas aktīvus, nav izpildīts, ja uzņēmuma vai tā daļas īpašumtiesību nodošana ir tikusi sagatavota pirms bankrota procedūras sākšanas ar mērķi likvidēt īpašumtiesības nododošās personas aktīvus, šajā gadījumā – tiesas veiktas reorganizācijas procedūras ietvaros, kas noslēgusies ar vienošanos par cesiju, kuras apstiprinājumu kompetentā tiesa ir noraidījusi, bet*

⁴ *AYDOGDU, R. un WILDEMEERSCH, J.*, “Eiropas Savienības Tiesas spriedums lietā *Plessers*: nosacīts sods ar tiesas veiktu reorganizāciju, nododot uzņēmumu tiesas pārvaldībā”, *JLMB*, 2019, 1269. lpp.

kura pēc tam ir tikusi īstenota uzreiz pēc bankrota pasludināšanas, neatkarīgi no valsts administratīvo vai normatīvo aktu noteikumu piemērošanas?

DARBA VERSIJA